

صاحبزاري: احمد تاج الدين
ويعقوب كمال

آبونه بدلي

ممالك عثمانيه ايچون
سنه لکي ۵۰ غروش
آلتي آيلغي ۵۲ غروش

روسيه ايچون سنه لکي
۸ آلتي آيلغي ۴ روبله
سائر ممالك اجنبيه
سنه لکي ۱۲ آلتي آيلغي
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تَحْلِيلُ مُسْلِمَاتِ

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامیه باصت هفته اور مجلد در

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

مدیری مسئول
عمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید
چادر جیلارده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ باره

اولہرق استیور. بعضاری باریما لاق امام لک فتوای جاہلانہ لریندن
طولانی بویوک بویوک ضرر مادی بہ اوغراقلری ایچون
طرفدارورلر. بعضاری ده پراکنده بر حالده بولسان
اسلاملری بر نقطه جمع ایدوب رفوت حصوله کتورمک
ایچون هر حالده قوه معنویہ و روحانیہ لزم وارافتی
حس ایتدیکی ایچون بو مدرسه دینیہ طالبدرلر.

اگر فعال، ایش بیلیر آدماردن مرکب بر قومیتہ
تشکل ایدوب ده بویوک بر غیرتله ایشہ باشلاہ جق اولورسق
طوبلانہ جق مبالغی بنده کز، قرق، الی بیک روبلہ
توقف ایدر دیہ ظن ایتورم. امید ایدورمک بونک دها
اوج مثلی طوبلانور. چونکہ مقدس دین اوغریندر.
روسہ اسلاملری آرسنده اولہ صاحب عمت آمار بیلورمک
مسئلہ اطرافلہ آکلاتیلہ جق اولورسہ بو اوغرویہ تکمیل
رؤی حصر ایتمکدن چیکنمیه جکلدر.

دها شوراسنی خاطرده طومہ لیزکہ بونک بزم اماملر
بر طرفدن وظائف روحانیہ الہ مکلف اولدینی کی عین
زمانده وظائف تدریسہ و تعلیمہ الہده موظفدر. بناء
علیہ هر حالده اصول تدریس و تعالیم بومدرسه دینیہ کلیہ لک
پروغرامندن جز اولہ جقدر. و بناء علیہ مدرسه دینیہ
کلیہ لک بر شعبہ سی اولق اوزره بر دارالمعلمینک ویرہ جکی
معلوماتی حاوی پروغرام تحتندہ بر شعبہ آچیلہ یلر.

بومدرسه دینیہ کلیہ خصوصندہ حکومتدن مساعدت رسمیہ
آلق وظیفہ سی هر حالده بویلی صاحبی مفتی محمد یارافندی
حضر تدریسہ دوشور. اگر بونا موفق اولورسہ صوک
عمرینده ملتہ بویوک بر خدمت ایتش اولہ جقدرکہ بونکہ
۲۵ سنہ لک عطالتی تلافی ایتش اولہ جقدر. ملتہ کندی
الی الابد خیر الہ یاد ایدہ جکلر.

ترویسکی لی احمد تاج الدین

عدم اقرار حقیقت

ویا خود

«عدم وقوف»

فاضلہ محترمہ امینہ سمیہ خانم افندی حضر تدریسہ!

اولا: شوسر لوحہ بی انتخابدہ معذور کورولمہ سی

اصلاح ایدرک طلبہ سی بو عالی مدرسه یہ حاضرلیہ اجتهاد
ایدرلردی. بو بر جہندن مدرسه لک بر اشمہ لریندہ یاردم
ایدردی.

قرق الی بیک روبلہ الہ بومدرسه یی وجودہ کتیرمک
ممکندر...

مقالہ مک حجمی مساعدہ ایدہ میہ جکندن بورایہ بالکتر
«اقتصاد» رفیقمرک مطالعہ سی آلدقندن صکرہ بو خصوصہ کی
کندی مطالعہ مزہ کچہ جکم:

بزجہ مارالد کر مطالباتک کافیہ سی مهم و عیسی بایلمہ
سی لازم اولان شیاردر. هر رینک علویتہ آری آری
حرمت و رعایتز اولدیغندن آرسندن برنی ترجیح ایتک
خصوصندہ «اهمیت» جہتی نظر اعتبارہ آلیورز. بالکتر
هانکیسی شمایلک یاقق ممکن، و هانکیسی دها مکمل بایلمہ بیلر.
ایشہ بالکتر بوجہتی نظر اعتبارہ آلہرق رأیمری اونقظہ نظر دن
ویرہ جکلر.

بزہ قالورسہ، کرک افراد ملتک احوال روحیہ سی و کرکعہ
حکومتک وضعیت حاضرہ سی طولانیہ بونار ایچروسندہ
اک زیاده مکمل و منتظم اولہرق یاپلہ بیلہ جک بر مدرسه
دینیہ در.

بوکی مؤسسہ لری میدانہ کتورمک خصوصندہ اکزیاده
علاقہ دار اولانلر، بول فکری ارباب معرفت طاقاربندن
زیاده جیبی قالین افراد ملتدر. چونکہ هر شی یارمیه توقف
ایدور. لاف الہ، یازلاق نظریہ لرله ایش دوشور.
حالبوکہ آروجه بر دارالمعلمینک قیمتنی حقیلہ تقدیر ایدرک
جینندن کایتی بر مبلغ چیقاروب ویرنر مع التأسف لک آز
بولور.

اونکیچون، قورقورزکہ مات قیمتنی تقدیر ایدہ مدیکندن
ایشمری حقیلہ کورہ بیلہ جک بر دارالمعلمین احتمال میدانہ
کتورہ میز. حالبوکہ مکمل بر مدرسه دینیہ اولان احتیاد
جزی حس ایدنلر لک چوقدر. حتی دیہ بیلر مکہ، نہ
سویلدیکی کندیسی ده آکلامیان اوج پش دانہ چولوق چوجق،
نورعامہ کوزلری قاشان بر آووج فراشه ایتش طویلور.
سہ عمومیتلہ در.

بونارک بعضاری بویلہ بر مدرسه یی دیانت پرورلی اقتصادسی

تشكيل ايدر. اوت! بونلرک هر بریمی برر حقیقتدر .
ترقیات نسوانک - باخصوص بزده - الزم اولدینی
انکار ایدم .. مکاتب اجنبیه دکل! بوکون طوئیورز :
» بزم مکتبیرمز یوق که نه یاپلم ویرمه یه مجبورز « دیوب
یدی سکر یاشارنده کی نوزاد معصوم ویا معصومی (برر
مقصد دنائتکارانه یله تأسیس ایتش اولان) مکاتب اجنبیه دن
رینه (سلمه السلام) آئیورز! صکرده « باباسی اناسی
اسلام اولدقن صکره . هیچ اولاد بشقه دینه ساوک
ایدرمی؟ « دبه کندی کندیغیزی الدائیورز فقط بوالدانه ک
بزه نه یه مال اوله جفتی هیچ نظر دفته المیورز .

فاضله محترمه!

اگر (ساقولورثی) فتنه واقف بولنش اولیدیکز .
- بلکهده وافسکیز - یدی سکر یاشندن اعتباراً مکاتب
اجنبیه اتیلوب عمر کرانه سانسک بر قسم مهمنی اورارده
برجوق مقصدلره الت اولوب ورجوق تأثیرات معنویه ک
التنجه تضییق اولنهرق اصرار ایدن اومعصومه ک (فن
مذکور نقطه نظرندن) اعتقادات صحیحه ، عادات و اخلاق
مایه سنک نه کی تحوّلار ، تبدلر کیزه کئی تسلیمده بر آن
بیله تردد ایتدیکز! ..

حالبوکه عادات و اخلاق مایه مدوحه سنک غیوبتیله ،
ازالسیله برجوق اقوامک محو و منقرض اولدقن صفحات
تواریخ اثبات ایدر .

بونقطه لری بیلدیکیکز حالده عدم اقرار حقیقتدن
ویا خود بیلمدیگنردن طولانی عدم وقوفکیزه حیرتار
ایچنده قالد .. اگر انکلیزجه یه اشنا ایسه کز اسپنسرک
» پداغورثی « فنی حقننده یازمش اولدینی کتابک یتش
بشنجی صحیفه سنک سکرنجی سطرینه برکوز کزدریکز .
یوق اگر اولسانه اشنا دکلسه کز بنده کز سزه ترجمه
ایدم ، مؤلف کتاب - انکلیز فلاسفه مشهوره سندن
اولان - اسپنسر بوسطرلرده دیورکه :

» مهارتی برمه یه ، تربیه یله مکلف اولدینی نوزادک
افکارینی ایستدیگی مجرایه چوریه یار . چوققار علی العموم سن
صغرلنده کنده یارینه القاولنان فکرلری اقتباسده هیچ کوجک
چکملر . مه یه اگر فرانسز ایسه فرانسز ، انکلیز

استرحام و موضوع مقال اولان « عدم اقرار حقیقت و یا خود
عدم وقوف » کزدن طولانی تعجب ایتکدن کنیدی آلا-
مدیغی بیان ایلرم .. بعض محررلر بیلم که افکار سنک
موجب تنقید اولدقن طولانی حدت ایدرلر ، منقده عادتاً
قیزارلر! بن فضائل بشریه ک ال بیوکی اولان اعتراف
خطا و قبول حقیقت کی بر خصالت جلیله یله متصف
اولان محرره لره عادتاً غبطه ایدر ، کنده لری تریکدن بر آن
بیله کری قالم .. کرک مادی ، کرک معنوی هر شیئک
قیمت و مقبولیتی ندرق نسبتنده آرئار ، چوغالیر. ایشته
اعتراف قصور خصالتی ده مزیات بشریه ک الماس دینه جک
قدر نادر ، خاص ، یارلاق معتبر بر فضیلتیدر. بک چوغمز
بک چوقلر مز آز چوق بو جوهر اخلاقه مالکدرده
استفاده ایلمه مز. کبر ، غرور ، خودبینک ، خودبسنک
غباری التنده اورتولور قالیر .

..

» عدم وقوف « سرلوحه می تحتنده فوزیه رشید
خانم افندی به یازمش اولدیگنر مقاله عالی کزک بن یالکز
- من غیر حد - بر نقطه سنی تشریح و اوقظه نظرندن
تنقید ایدم جگم که اوده : قیزلرمز مکاتب اجنبیه تعلیم
و تربیه کورملرندن بر مضرت حاصل اولدینی و اولیه جنی
ادعا کزدر .

مقاله فاضله لری سنک بر بنده دیورسکیز که :

» بزم اجنبی مکاتبنده تحصیل کورن قیزلرمز - ارتق
چکلمز درجه یه کان کهنه افسانه عاتلر مزله مدنیت حاضره
اره سنده بام بشقه یتشورلرسده حب اسلامیه و مایه لری
هیچ بر زمان غائب ایتیورلر . «

بوفکری قبوله بنده کز مع التأسف معذورم قادی نلغک عالم
بشریتده کی حصه عرفانی کیتدکجه آتیور ، بشریتک
خلاصی انجیق والدلرک موقع معنویسنی بوکسانمکه اوله جتی
تسلیمده هر کس متفقدر .

دکل یالکز اولاد ، بر زوج بیله زوج سنک شرف
معنویسنن ، علم و عرفاندن حصه دار انتفاع اولور ،
قادی بیوکاریده تربیه ایدر کو چکاری ده! آورو یالک
ترقیات عمومی سی اره سنده قادی نلغک تربیسی بیوک بر کتاب

اوکرنٹک ایچون اجنبی لسانلرینہ مراجعت ایتکه لزوم یوقدر .

متعصب اولدیفعه حمل اولنمق ایچون شو حقیقتی ده سویلکدن کندیمی الهیه جفم! بوکون بنده کز مکاتب اجنبیه ده تحصیل و تربیه کورمش اولدیفم حالده اوحیات تحصیلیه نک شدله علمنده یم . . . اگر بو حقیقتی سویلشمش اولدیم بلکه متعصب اولدیفم فکر باطلنه ذاهب اوله جق ایدیکز . . فقط بو آجی حقیقتی اوزرمده تجربه ایتدیکم ایچون نذیجه سنک وخامتنی اوکرنیم . . . نیسه وراسنی ده کچلم . . .

«نقصایتمزک الکلی ایچون مقتدر الکرک معاونتی تعصبله رد ایتک اصلاً موافق دکدر . . . بیوریلور! بوجله دن ؛ یوزلرجه میل مسافه لری قطع . بتون مزاحم ومشکلاتی افتتاحم، ویکلرجه لیرالصرف ایدهرک بورالر . قدر اختیار غربت ایدهرک کلش ومحتشم ، مطمئن بنالر انشاسندن صکره تدریساته باشلامش اولان هیأت مکاتب اجنبیه نک مقصدی یالکز بزم «نقصایتمزک الکلی» ایچون اولدیفی اگلاشیلرکه بوندن ده ذات فاضلانلرینک پک زیاده صافدل اولدقاری معناسی استخراج اولنور! بنده کز بالعکس مشکلسندم! اونلرک بورالر قدر کلشی محضاً «نقصایتمزک الکلی» ایچون ایسه هانکی سبیه منی اولاداسلامی عبادتخانه لرینه دخول و انری بر طاقم مراسم دینی لری تطبیقه اجبار ایدیورلر؟ اگر ذات فاضلانلرینک یورمش اولدقاری سبیه منی ایسه نچون بو مراسمدن اولاداسلامی آزاده قلمیورلر؟ . . . دیمک اولیورکه اونلر بزم خیرمن ایچون چالیشیورلر زایسه نانکورلک صفت قبیحه ومردوده منی طاقه رق اونلرک مقتدر الکرینک معاونتی تعصبله رد ایدیورلر؟!

فاضله محترمه!

بو قدر بسیط دوشوندیکلرکدن وبونلره قارشى یوقدر صافدل داوردیفه کزدن طولانی نأسفات و تلفهات عظیمه می بیانده معذور کورولمه می استرحام و بوندن صکره بونلره قارشى بر آرز مشکلسند بولمکزی سزه بر صورت صمیمانه توصیه اینرم . . . آرتق بحثی بوراده کسمکه مجبورم . یالکز صوک سوز اولمق اوزره ذات فاضلانله

ایسه انکلز، آلمان ایسه المان فکرلری، احساساتی، اعتقاداتی نوزاده نفخ ایتکه مقتدردر . بر فوطوغراف جامنه هانکی منظره نقش اولمق ایستیلایسه او منظره می اقتباس جامک وظیفه کیمیه ویسه سی اولدیفی کی چوققلرده (سن صغرلرنده کی دماغلرینک وظیفه فیزیولوژیسی اوله رق) کندیلرینه القا اولنان این ویا کوتی هر فکری اقتباسه طبیعتاً مکلفدرلر . . . ایسته ؛ بوندن اگلاشیلورکه بر چوچنی ده کندی لسانی اوکرنمن، تعلیم و تربیه مایسی حقنده بر فکر حاصل ایتمدن ده اچیقجه سی : قاره می بیاضدن سیچه جک بر قوه تمیزیه مالک اولمدن مکاتب اجنبیه ده تحصیلنه مساعده اولاد وطن ایچون عین جنسایت ودنائتدر . . . دکلکی؟ مقاله عالیه کزک بر آرز ده یوقاریارنده «اصول جدیده اوزره تعلیم و تربیه مزه یرایه جق هانکی کتابمز وارددر؟» جمله استفهامیه سی وارد اولیورکه، بو سؤالدن «عدم اقرار حقیقت» معناسی استخراج اولنور . بو سؤالی اگر بوندن الی یدی - ده اخری اوله رق - اوج درت سنه اول صورمش اولسه ایدیکز حقیقتاً جوابندن اظهارعجز ایدوب اقرار حقیقت ایدردم! فقط دور دلارای مشروطیتده اطفال ایچون اصول جدیده اوزره بر چوق کتابلر تألیف اولمش وبونلردن اولاد وطنک جدی بر استفاده ایده جکلری ده شبهه دن وارسته بولنمشدر . . . بوکون تدقیق ایده جک اولورسه کز بو ادعامک عین اصابت اولدیفنی سزده تسلیم ایدرسکز . مقاله کزده اجنبی لساننک فوایدندن بحث ایدوب دیمش کزکه ؛ «زه این بر نسل آتی یتشدیره جکندن امید وار اولدیفمزم مرقی نسوان حاضره مز - امین اولکزکه اجنبی لسانلرندن اوکرنکلری فنون اخیره سایه سنده تنور ایتشم لردر» بوندن اگلاشیلورکه السته اجنبیه دن برینه واقف اولیان بر والده اولادینک - اصول اخیر اوزره - تعلیم و تربیه سندن اظهارعجز ایده جک! هر نه دیرسه کز ده یکز بنده کز بو فکری ده قبولده مترددم . بر والده اولادینک تعلیم و تربیه منی تحت تکفله المق ایچون یالکز «پداغورثی» فنی اوکرنسه کافیدر . بونکله اولادینک یکرمنجی عصر مدنیته موافق بر صورتده تربیه ایده جکندن امینم . «پداغورثی» ایسه السته شرقیه ده موجود اولوب بو فنی

لرندن بر شی رجا ایدہ جکم اودہ : سرد ویران ایتش اولدیم افکار عاجزانہ مدہ بر نقطہ تخطئه وارسہ دہا طوغریبی فکر لرمدہ بر یا کاشلق و یا خود بر تنطرف وار ایسہ مقالہ جوابیہ فاضلانہ لریلہ تصحیح و بندہ کزی اقتناعہ دعوت ایتہ کزی ذات نازکانہ لرینک علو ہندن انتظار ایلر و بو رجا ایلہ شمدیلک ختم مقال ایلم ..

سامی زادہ

ثریا

« بیروت »

غیرت ایدہلم ؟

ترکستاندن مترشح، مشنوم، مشنوم اولدینی قدر منجوس حوادثہ نظرآ اولحوالیدہ بر قاج معمور بلدہ اذعانسوز بر آفت ناکہظورلہ خاک ایلہ یکسان اولدی . بر صرصر ظلاملہ ، مدہش برزلزلہ ایلہ باشند باشہ قاصیلوب قاوو . رولدی . بر کون اول خریطہ عالمده معمور ، مفرج برر لوح سرش ایلمن . بر کون اول افقندہ علام اقبال نمایان اولان بلدان معمورہ مسرت آور اولان برلر بوکون مدہش ، حزن انگیز بر بالای زندانی کی ، بر مصیبت اوجاخی کی سیاه مانم لباسیرینہ بروندی . ثنوت ، بوکون او یرلردہالم ، سقالت ، ادبار آثاری نمایاندر .

اوت بوکون او یرلر برر شہونزار ، برر خراب آباددر . بیکرجه عالمہک ، عالمہ اسلامینہک ، علی الخصوص چو جفراک او مینی مینی معصومہک کھوارہ سعادتیری بو کون برر کر بلا ، کر بلا کی برر مانعکھدر ، برر مأوی المدر . بو مؤلم ، بو مدہش ، بو بوجہ فلاکت ، بو هائلہ دلسوز اوجیوز میایون اهل اسلامی سیاهلرہ غرق ایتدی . طبیعت بوقرہ آفت ، بوخبر طاقنسوزی ملت نخبیہ عثمانیہک مراد مشخصی سلطان مراد اولی قوسودہ معرکہ سندن شہید ایدن میایوجک خنجر احبالی کی جکرکام اسلامہ صایلانندی ، برریمزی دلدی ، قاصدی قاووردی ، بیلمہ طبیعتک بو نمونہ دھشت انگیزی نظر انتہایمیزی آچمہ کافی کہ جکم ؟

غرب : دہمینا فلا کتنی متعاقب ایتالیانلرہ حسنیات صمیانہ لرینی اظهار ایدن و اولری کمال تعزیتلہ سلامایان و حتی اعانہ و بر مک صورتیلہ ابراز حمیت ایدن عثمانیلر بو کون شرقدہ ، ترکستاندہ وقوعہکان فلا کتدن برسز ، یوردسز قالان ، مجروح الروح اولارق جسستجوی دار و دیار اولان فلا کتدیده مسلمانلرہ ، مسلمان قارده شارینہ نهدن دست معاونت و محاذتی ازو ایتیمورلر ؟ نهدن مطبوعات عثمانیہ بوخصوصہ پیشرو حمیت اولیمور . بو درس عبرت بزہ انتباه و بر مکہ کائی دکلیدر ؟

اوت ، شرق : دہ شرق قریبده عثمانیلرک وطن اصلیلر . ندہ بر آفت خانانسوزلہ بر کون اول زنکین ، مسعودشمدی سفیل ، آج ، بی علاج قالان بیکرجه اهل اسلام والده لرینک ہلرندہ سوت بولہ میان یوزلرجه معصومار نالان و کریان ، پریشان حال بولسونلردہ بزوبنداشلر مزہ دست معاونتمیزی اوزاتسق لازم کلیرکن اوزاتسق لازم کلیرکن اوزاتمز ، آنارک دوچار اولدقلری فلا کتہ اورناق اولما من ایجاب ایدرکن اولمازسق انسانیت و حیتلہ ، علی الخصوص اسلامیتلہ افتخارہ دیلر نصل واریر ؟

بر مجلدک دست صنعتندن چیقان کوزلر بر کتابک صحیفہ لری نصل بر رابطہ انتظاملہ یکدیگریہ مربوط ایسہ شو تجلیکامہ عالمده اوجیوز میلوناق بر مجموعہ دیمک اولان مسلمانلردہ شیرازہ اجتماعیری اولان « دین » ایلہ قلباً ، فکرآ ، بدلا بدناً یکدیگریہ اویلاجه مربوط دکلیدرلر ؟ ارتباط معنویلری قلعه کی رصین دکل میدر ؟ ایستہ بودین دکلیدرکہ او مجموعہ بیتندہ کی آنہک انحادی تشکیل ایدیور . اوت بو اتحاددر . بو اتحاد اسلامدرکہ اوجیوز میایون نفوسک احیاسنہ ، بکوجود اولسنہ بارایہ جقدر . بو انحادی حصولہ کتیرمک ایچون اک برنجی واسطہ من فلاکت آئندہ قارده شہلر مزی تعزیت ایتک . التہاب ایدن بارہ لرینی دست معاونتمزہ صاروق و اونارک قہلرینی بر دین دود غمومی خیرخواہانہ سوزمنلہ طاغتمق ضررما ییری تلافی ایتک امنی ایدیتمکدر . بو ایل ایدیلدی امل معالمن اولان اتحاد اسلامده حصولہ کلدی دیمکدر . بو رسلاحدرکہ موجودیتیزی بتون جہانہ کوسترہ چک وزوال ناپذیر بر قوت حصولہ کتیرہ چکدر .